

mesta)“ itd. — Tako pa govori narod po svoji stari pravici. Te stare pravice mu ne sme kratiti tedaj noben pisatelj“.

O. „Ves narod govori tako — živa duša pa ne pravi!“ — in vendar a) se čuje sim ter tje: „bil sem v Novmestu, grem iz Novmesta; „ s polglasnikom, ki ga namestuje o, torej „v Novomestu, iz Novomesta“; in vendar b) piše oni slovníčar „za oči“ sam „Novomeščani“, in tako se c) glasi pridevnik novomeški-a-o“; in sam pravi, da d) z nami vred pišejo drugi Jugoslovani „Carigrad, iz Carigrada: mi pa, Mokronog, iz Mokronoga“ itd., in sam spozná, da e) pravi Srbin: „Beograd (o = l), iz Beograda ali Biograda itd.“, da f) nemško ime „Neustadt“ tudi ni na dvoje razdeljeno, in naposled mora viditi sam, da pisatelji, ki so to pisavo nasvetovali, se je vkljub tvojim in njegovim nekrotkim in nepohlevnim besedam deržijo, in se je morebiti celó vprihodnje deržali bodo, ker tudi letos smo dobili gimnazijski letnik iz „Novomesta“ ne pa iz „Novega mesta“.

D. Bodi si že kakor koli; vendar mislim jaz, ker se vé, komu je zaušnica tvoja, dragi moj Krušic! namenjena, da je to, če tudi ne »Sprachkenntnis«, vsaj »Anmassung in der jüngsten Zeit!« —

Šolsko blagó.

(Odlomek iz slovnice. Samostalniki. Kdo nam prideluje živež? Živež nam prideluje: kmet, mlinar, pek, mesar, olar, ribič, lovec, vertnik, branjevec . . . Ktere živali nam dajejo živež? Živež nam dajejo: krava, vol, tele, ovca, prešič, koza, jelen, zajec, serna, kuretina, riba, rak . . . Te besede imenujejo ljudi in druge žive stvari, in so osebna imena. — Naštej nekaj reči, ki so zunaj! Zunaj je: polje, njiva, travnik, vert, plot, pot, cesta, gora, dolina, ravnina, vinograd, skala, kamenje . . . Ktere reči so v zraku? V zraku je: oblak, megla, zarja, blisk, grom, dež, sneg, toča, vihar, dim, luna, zvezde . . . Te besede imenujejo reči, in so njih imena. — Naštej nekaj moških kerstnih imen! Janez, Jože, Miha, Matej, Anton, Andrej, Tomaž . . . so moška kerstna imena. Povej nekaj ženskih kerstnih imen! Ženska kerstna imena so: Marija, Neža, Magdalena, Margareta, Uršula, Elizabeta, Doroteja . . . Imenuj nekatere dežele! Kranjska, Koroška, Štajerska, Primorska so dežele. Povej imena nekterih mest! Mesta so: Ljubljana, Celovec, Gradec, Terst, Gorica . . . Ktere terge in vasi poznaš? Naštej jih! Verhnik, Postojna, Ipava, Cerknica, Laško, Vojnik, Konjice, Jesenice, Begnè, Berdo, Borovje, Dobrova, Dobrava, Šiška . . . Imenuj nekatere gore!

Triglav, Mangart, Kepa, Stol, Košuta, Ljubelj, Dobrač, Sadnik . . . Povej nekaj rek! Sava, Kerka, Kolpa, Ljubljanica, Bistrica, Kokra, Sora, Savina, Kopa, Soča, Mura, Drava . . . so vodé. Imena ljudi, dežel, mest, trgov, vasi, gorá, rek i. t. d. imenujejo posamne osebe ali reči, in so lastna imena. Lastna imena pišemo z veliko začetno čerko. — Kteri ptiči so varhi sadnih dreves? Ti so: senica, berglez, detal, žolna, tašica, penica. Naštej več sadnih dreves! Sadna drevesa so: jablana, hruška, češnja, češplja, sliva, breskev, oreh, kostanj . . . Te stvari so vse ena drugi podobne. Imena, ktera se prilegajo vsem stvarém enega rodú ali razpola, so občna ali splošna imena. — Kako se imenuje veliko ljudi vkup? Veliko ljudi vkup se imenuje „ljudstvo“. Koliko reči vkup pomenja beseda „hrastje“, „germovje“, „kamenje“? Beseda „hrastje“ pomenja več ali množino hrastov, „germovje“ je množina germov, „kamenje“ pa kaže množico kamnov. — Imé, ktero kaže v ednini množico oseb ali reči, je skupno imé. — Imenuj reči ali snove, iz katerih se dela obleka! Snova za obleko je: sukno, platno, svila, volna, usnje . . . Ktere kovine kopljejo iz zemlje? Iz zemlje kopljejo: zlato, srebro, kotlovinó, kositar, železo . . . — Imena, ktera kažejo kako snov, in hranijo tudi v naj manjšem delu svoje imé, imenujejo se snovna imena. — Ktere lastnosti naj si človek pridobuje? Pridobuje naj si: poštenost, zvestobo, pridnost, priljudnost, pobožnost, hvaležnost, ponižnost . . . Ktere lastnosti človeka kvarijo? Človeka kvarijo: nezvestoba, lenoba, sirovost, razuzdanost, ošabnost . . . — Te besede imenujejo namišljene lastnosti, in so imena lastnosti. — Ktere vednosti so mladim ljudem potrebne in koristne? Potrebne in koristne vednosti so: veroznanstvo, govorjenje, branje, pisanje, spisovanje, številjenje, gospodarstvo, petje, godba . . . Kaj se sliši o hudi uri? O hudi uri se sliši: germenje, bučanje, veršanje, rožlanje . . . Te besede kažejo djanja reči, in so djanska imena.

Samostalnik ali samostalno imé (Hauptwort, Substantivum) imenuje osebe in reči, ali pa njih lastnosti in djanja.

Novice.

Iz spodnjega Štajerja. Že je bil „Slovenec“ naznanil, da je dvema učiteljema iz Celjske glavne šole, namreč gg. Fasshu in Schellander-u po popečiteljskem ukazu od 15. januarja 1866 št. 6301 ukazano, da se morata do 1. sept. slovenskega jezika popolnoma naučiti in se s svedočbama spričati, ako hočeta svoji službi obdržati. Zanašata se še zmiraj na staro krivico, ki se je Slovincem godila. Sedaj je že zopet 1. okt. blizo. G. Fassl je dobil spričevalo od svojega prijatelja g. Konška v Ljubljani, Schellander ga pa še do sedaj nima.

„Slovenec“.